

ORJUNA

NACIONALISTIČNI ORGAN.

NAROČNINA: za Jugoslavijo: za tri mesece 12.— Din.; za celo leto 48.— Din.; za inozemstvo je dodati poštino. Oglasi po ceniku. — Posamezna šte. stane 1 Din.

LASTNIK: OBLASTNI ODBOR OR. JU. NA. V LJUBLJANI.

IZHAJA VSAKO NEDELJO!

REDAKCIJA IN ADMINISTRACIJA: Arena Narod. doma. Rokopisi se ne vračajo. — Anonimni dopisi se ne sprejemajo. POŠTNA PLAČANA V GOTOVINI!

Celjski „dogodki“ -- Or. ju. na. -- Gospod Ivan Hribar.

Razpust Orjune in mi.

V zadnjem času se nam vedno bolj pogosto grozi, da bodo mlado našo organizacijo razpustili. Mi svarimo odgovorne faktorje pred tem korakom. Mi nismo mogoče komunisti, da se bomo poskrili, ako nam kak ostarelo domišljavec pokaže svojo umirajočo energijo. Mi danes nastopamo odkrito in smo vedno pripravljeni odgovarjati za svoje delovanje. Do danes nismo prejeli nikake uradne predpostavke ali pa mogoče celo obtožbe za svoje delovanje. Gorje pa, če bodejo naši člani prisiljeni delati skrito proti onim, kateri rušijo ugled države in Nacije. Gorje, če jih ne bomo, več mogli brzdati. Nam je dvoje in samo dvoje sveto, in to je Nacija in država. Za te svetinje delati pa nam ne bodo zabranile niti SHS vislice, kakor nam niso tega zabranile avstrijske. Mi pa ne damo uničevati tega, kar smo priborili s krujo in neznosnim trpljenjem.

Oblastni odbor Orjune, Ljubljana.

Naš nastop v Celju.

Narodnim manjšinam v naši državi je zagotovljena, v smislu zaključka Lige Narodov in Vidovdanske ustave, volilna pravica. Proti nimamo mi nič, ker smatramo te manjšine za svoje državljane, kateri imajo enake dolžnosti kot mi in zato treba, da imajo tudi enake pravice. Ta zakon ustave, katera se bazira na mednarodnih obvezah, smatramo za pravičen.

Naše narodne manjšine so raztolmačile ta zakon po svoje in ga hotele zlorabiti. Naša vlada je naselila temu tolmačenju političnih pravic narodnih manjšin in jim dovolila organizacijo politično-iredentističnih strank, kar se protivi v prvem redu zdravemu razumu in pa tudi ustavi katera mora braniti povsod in proti vsakemu integritetu in čast naše države; končno se protivi to zaključku Lige Narodov, ki pravi, da morejo uživati naše manjšine politične pravice le tedaj ako so lojalne, a to pomeni, da država ni v nobenem slučaju dolžna trpeti njihovega političnega grupiranja, nego samo kulturno.

Kako fatalen je pogrešek naše vlade, se je videlo koj v početku. Nemci in Madžari dvigajo na drzen način svoje glave in rovarijo proti naši državi, a vse to samo zato, da se okoristijo s pravicami, katere smo jim menda dali mi sami.

Kot karakteristika predznosti naših Nemcev naj služi slučaj, ki se je pripetil v Mariboru.

Lanskega leta, ob priliki krsne slave Mariborskega vojničkega odelja pozvala je vojna komanda meščanstvo, da prisostvuje tej javni patriotski svečanosti, kakor je to povsod v navadi. Mariborski Nemci so prišli k poveljniku dotičnega polka in ga zaprosili, naj se proslava ne vrši javno, ker da je Maribor čisto nemško mesto, ter da take javne svečanosti ne morejo Nemci trpeti ter da se je tudi udeležiti ne morejo. Oddali so poveljniku v tem smislu spisano spomenico.

Poveljnik je izjavil Nemcem, da se bode kljub temu protestu vršila javna svečanost, zahvalil se je da so ga obiskali (!), a spomenico da bode poslal na nadležno mesto!

Svečanost se je vršila a Nemci niso izobesili niti ene državne zastave. Ali ni to vrhunec brezobraznosti in provokiranja? Ali to ne razburja vsakega pa tudi najmirnejšega patriota in poštenega človeka?

Kaj tacega se ne sme trpeti v naši državi. Nikoli ne bomo dovolili, da se kateremukoli našemu državljanu da toliko svobode in pravice, da uničuje našo svobodo, da ruši ono, kar se je pridobilo z dragoceno krvjo in da žali naš nacionalen čut in naše narodne svetinje. Te svobode ne bomo nikoli nikomur darovali. Radi nejasnega stališča napram pravicam naših manjšin in radi neke nerazumljive obzirnosti, kakršne nimajo Italijani, Nemci, Madžari, Bolgari in Grki napram svojim državljanom naše narodnosti, je vlada od sedaj na vse to molčala. Branji vse iredentistične stranke in sploh vsako iredentistično akcijo in manifestacijo, bodisi javno ali skrito pod plaščem »domačih zabav«. »Jagaball-a« in sličnih prireditvev. Mi vemo prav dobro, kaj so bile mnoge naše zabave za časa avstrijskega suženjstva, posebno »telovadna«, »sokolska«, »svetosavska« itd. Radi tega nas ne bodo mogli drugi tako lahko prevariti in nam vreči pesek v oči.

Nemci v Sloveniji so priredili prejšnji četrtek 1. februarja neko tako »domačo zabavo« v Celju. Ko je zvedela naša organizacija, da se skriva tu popolnoma iredentistična manifestacija, je sklenila v dogovoru s predstavniki Narodne obrane, četnikov, vojnih, dobrovoljcev in »Sokolov«, da prepreči to zabavo sama, ker je vlada menda vezana napram njim po nekih »ustavnih garancijah« in »mednarodnih obveznostih« ter, da tako pokaže tej gospodi, da ne bode naš narod nikoli dovolil, da ga kdo sramoti v njegovi hiši in, da s sistematičnim delom ruši temelje one države, za katero je on dal in je vedno pripravljen dati kar mu je najsvetejše, da da svoje življenje.

Na podlagi tega sklepa je ukazal naš Oblastni odbor akcijskim četam v Ljubljani, Rakeku, Mariboru, Celju in Šoštanju, da s pomočjo akcije iz Zagreba, Narodne Obrane in četnikov, protestirajo proti tej nemški manifestaciji in provokaciji, da onemogočijo zabavo in da, če bode potreba, v smislu §-a 2. I. našega statuta, nastopijo s fizično silo in na ta način očuvajo čast nacije in države.

Ko so prišli naši tovariši v Celje, čakala jih je takoj na kolodvoru policija, katera je imela nalogo, da jim zabrani vstop v mesto. Policiji to ni

uspelo in naši tovariši so prišli v Celje, kjer jih je pričakovalo rodoljubno meščanstvo.

Kljub strogim policijskim odredbam, katere je izdala oblast za zaščito te protidržavne nemške manifestacije, zbrala se je grupa od preko 500 ljudi, katera je manifestirala skupno z našimi člani po mestu ter tako protestirala in dala duška svojemu ogorčenju.

Tedaj se je zgodilo nekaj česar nismo pričakovali. Močni kordoni žandarmerije in policije s nasajenimi bajoneti so zabranili našo patriotsko manifestacijo. Posrežovanju policijskega komisarja dr. Senekoviča in disciplini naših članov se je zahvaliti da ni prišlo do prelita krvi, dasi je bilo ogorčenje in napetost zelo velika, ker so se podzele take mere proti nam in v zaščito naših stoletnih sovražnikov. To prestopa vsako mejo in globoko žali našo patriotsko in nacionalno zavest.

Naši manifestanti potisnjeni od blistajočih bajonetov, uverjeni o svoji plemeniti in pravični akciji, zapeli so državno himno in druge patriotske pesmi. Ali res te odredbe ne spominjajo na one, ki jih je podvzela Avstrija proti nam o priliki vsake naše patriotske manifestacije.

Potem je pozval policijski komisar delegate or.ju.na., Nar. obrane, Jug. četnikov, Sokola in naroda ter v prisotnosti pol. kom. je bil sestavljen protest, katerega smo priobčili v zadnji številki »Orjuna«. Protest je bil sestavljen ob pol eni ponoči in oddan Nemcem. Kakor hitro so uvideli Nemci resnost situacije in odločnost naših tovaršev, prekinili so »zabavo« in odšli na svoje domove.

Medtem ko se je sestavljal protest, so se razšli nekateri manifestanti po mestu ter ogorčeni radi odredb, katere so bile brezpotrebno poduzete proti nam, razbili so nekoliko nemških napisov in nekaj šip nemške kavarne. Do osebnih spopadov ni prišlo in prežita ni bila niti kaplja krvi.

Ko so videli naši delegati, da je ta protest uspel in da se je zabava prekinila, so odredili svojim članom, da se razidejo in gredo domov. S tem je opisana vsa »Celjska afera«. Treba se je zahvaliti našim delegatom in disciplini naših članov, da ni prišlo do krvoprelitja in ne strogim odredbam, katere so oblasti poduzele proti nam; odredbe katere žalijo naš ponos in radi katerih se sramujemo pred celim svetom.

Treba je še naglasiti, da ta zabava ni bila »domača zabava celjskih državljanov nemškega jezika«, nego da je bila zabava Nemcev iz cele Slovenije, ter da je bilo na tej zabavi, kakor poroča graška »Tagesspost«, mnogo Nemcev iz onstran meje, onih Nemcev, kateri so zapleteni v prenašanju municije iz Italije na Madžarsko. Da to ni bila politično-iredentistična manifestacija, morejo verjeti edino naivni ljudje. Politične barve, te zabave ne more prikriti »polovica čistega dobička«, kateri je bil namenjen vojnimi invalidom. Invalidi, kateri se nahajajo v revnem stanju ravno zaradi teh Nemcev, ne bodo nikoli sprejeli denarja, s katerim se krije podli sarkazem in s katerim se žalijo največ ravno invalidi.

Kako so opisali naš nastop v Celju razni časopisi, na to se ne bomo ozirali, ker so oni pri tem gle-

dali največ in v prvi vrsti na svoje strankarske spekulacije. Mi gremo preko njih in stojimo više od vseh, trdno prepričani o upravičenosti našega nastopa. Nas prav malo intereseira kdo je pozdravil in kdo obsodil naš nastop. Zavedamo se dolžnosti, katero smo izvršili in radi tega je naše čelo mirno in vedro. Mi gremo naprej. Naše vrste so vsak dan večje, boljše, čvrstše in številnejše!

Stvar, preko katere ne moremo iti, je držanje g. namestnika Hribarja. Radi svoje osebne mržnje proti našemu pokretu je on kompromitiral avtoriteto oblasti, katera mu je poverjena. On se je tako preneglil, da je radi gornjih dogodkov izdal celo »manifest« na narod. Ali se tako štiti avtoriteta države in oblasti? Ali se tako brani čast Otačbine in Naroda?

Zaradi takega obnašanja g. Hribarja je bil naš Oblastni Odbor prisiljen, da pošlje k njemu delegate, kateri so mu predali v imenu O. O. Or.Ju.Na. skupno s predstavnikom Narodne Obrane in v imenu Jug. četnikov sledeči protest:

Gospod namestnik!

Prihajamo kot zastopniki »Orjuna«, Udruženja jugoslovanskih četnikov in Narodne obrane. Ker je glavni in edini cilj teh organizacij dobrobit in sreča nacije in države, prihajamo, da Vas poslednjikrat najbolj resno svarimo in povabimo, da prenehate z Vašim političnim početjem, ki ga opazujemo že nad eno leto. To početje

kulminira v najbolj izrazitem izrabljanju Vaše službene pozicije. Ono Vas je dovedlo v zaslepljeni politični strasti tako daleč, da z nogami teptate ugled države in nacije, da pozabljate na svoje dostojanstvo in na svojo preteklost, da sklepate zveze z dednimi sovražniki našega naroda in da njih prepotenco podpirate ter jih pri tem ščitite z bajoneti naše nacionalne armade proti onim osebam, ki so z istimi bajoneti uničile tega sovražnika in katerim se Vi morate zahvaliti, da ste na tem visokem položaju. Vaše početje je preseglo že skrajno mejo naše potrpežljivosti. Kličemo Vam poslednjikrat, da prenehate!

Vedite, da se Vaših groženj ne bojimo in da se bomo proti Vam borili z vsemi sredstvi, ki nam stojijo po zakonu na razpolago. Vedite, da imate proti sebi strnjene vrste vseh nacionalistov, državno in pošteno mislečih ljudi, ki so pripravljeni z najskejnejšimi zakoni-timi sredstvi doseči svoj cilj.

Svarimo Vas poslednjikrat in odklanjamo vsako odgovornost pred javnostjo za posledice, če bi tudi to svarilo ostalo brezuspešno.

V Ljubljani, 5. februarja 1923.

Orjuna:

Inž. Kranjec.

Udruženje jugoslov. četnikov:

Atanazije Ristić.

Narodna obrana:

Stanko Žnidaršič.

Kdo je g. Hribar?

V ilustracijo značaja našega pokrajinskega namestnika prinašamo danes nekoliko sličic iz življenja tega zaslužnega, v borbi za narodne ideale osivelega moža. Seveda s temi doneski njegov portret še ne bo popoln, poskrbeli pa bomo, da polagoma dovršimo sliko g. Hribarja, ki s tako komercialno sposobnostjo eksploatira svoje zasluge za jugoslovansko državo.

G. Ivan Hribar se ponosno trka na prsi

in izjavlja, kako je on svojo glavo nosil v torbi na trg, ko se še drugim niti sanjalo ni, kaj je Jugoslavija. Mi pa pravimo, da je obratno nosil torbo v glavi na trg. To svojo trditve dokazujemo z njegovo lastno izjavo leta 1914. Tedaj je g. Hribar izjavil, da je on propagiral svoj panslavizem samo radi tega, da mu je šel bolje gšeft pri »Banki Slaviji« itd. S to izjavo je pljunil na vso svojo preteklost. Kako nizkotna, malenkostna oseba napram Masaryku, Kramaru, Supilu, Markovu in drugim.

In ta človek se odeva s plaščem narodnega mučeništva, ker je bila Avstrija dovolj slepa, da ni v njem gledala agenta, ampak veleizdajnika. Naša dolžnost je, da mi ta plašč skinemo in ga pokažemo narodu svojemu, kakršen je. Narod sam pa naj sodi, kakšne vodje je imel, zgodovina pa naj o tem poroča.

Kako je Hribar nasa-maril ministrski svet.

Bilo je v prošlem poletju, ko je bil g. Hribar poklican v Beograd

(ad avdiendum verbum) da se opere očitkov, katere mu je zabrusil neizprosn g. Ristić v svojem »poslanem«.

Ob tej priliki ga je neki šegavi minister kakor šolarčka vprašal: »Jeli istina, g. namesniče, da ste Vi pisali različnim nemčakim plemićima i veleposednicima pisma agentske vsebine v svrhu skupljanja kraljevskog daru.« G. Hribar je tajil!

Toda laž ima kratke noge in kdo opiše začudenje ministrov na neki drugi seji, ko jim je isti minister prebral sledeče pismo:

»Minister Ivan Hribar, pokrajinski namestnik. Ljubljana, dne 4.5. 1922. — Vaše blagorodje! Čast mi je Vas izvesti, da Vas bode v kratkem posetil gospod dvorni svetnik dr. Josip Ferjančič, vodja okrajnega glavarstva v Ljubljani, da Vam izrazi v mojem imenu neko željo, katero ugodno sprejeti Vam priporočam. Prosim Vas, da izvolite g. dvornega svetnika blagohotno sprejeti. — Z izrazi odličnega spoštovanja vdani Iv. Hribar.«

Kako je g. Hribar lagal in kaj je k temu rekel dr. Ivan Tavčar star.

Bilo je v preteklem času pri seji trgovske zbornice. Zbornica je bila tedaj, kar danes ni, vsled nečuvne zveze narodno napredne stranke z Nemci skrajno ogrožena. Hribarja se je tozadevno najostreje napadalo, on pa je tajil in izjavil, da pogodbe ni podpisal. Tedaj se mu je pokazalo duplikat in Hribar je zopet lagal in izjavil, da on na originalu ni podpisal.

Ko je za to izjavo zvedel g. dr. Ivan Tavčar, ki je imel original pogodbe v rokah, je v sveti jezi udaril s pestjo ob mizo in izjavil, da je nečuvno, kako se ta človek ne more odvaditi laži. Da, da, to je bilo in gospodje, kateri so bili prisotni, še žive. Tedaj je interes stranke zahteval, da se ta stvar ne objavi. Danes jo objavljamo mi, ker nočemo, da bi tak človek še nadalje slepil narod.

Hribar 1. 1908!

O priliki znanih in tragičnih septemberskih dogodkov 1. 1908. je g. Hribar kot župan ljubljanski zaprosil pri tedanjem dež. predsedniku baronu Švarcu za vojaško asistenco, češ da mestna policija ni kos demonstrantom. Poklicani nemški polk je z veseljem ustregel želji slovenskega župana in slovenska kri je pordečila ljubljanske ulice: dva Slovenca ubita, sedem ranjenih.

Ranjence, ki so ležali na magistratu je g. Hribar pozdravil s sledečimi besedami: »Prav vam je, kaj pa demonstrirate! Ali nisem rekel, da ne hodite na ulico!« Evo, to je narodnjak Hribar!

G. Hribar, zavarovalni agent.

Lani je g. pokrajinski namestnik dal zavarovati vsa državna poslopja pri neki tukajšnji zavarovalnici. Naj nam g. namestnik pove, v kak dobrodelen fond se je nakazala provizija, kajti ne moremo si misliti, da bi bil g. Hribar obdržal zase precej znatno vsotico, ki jo je zavarovalnica izplačala kot provizijo. Samo vprašamo in čakamo zadovoljivega odgovora.

Najnovejša patrijotična gesta g. Hribarja.

G. Hribar je izdal sledeči manifest:

Nam. št. 131.

Rojaki! Slovenci!

Sinoči je bilo Celje prizorišče obžalovanja vrednih dogodkov. Nekaj domačih, nekaj pa od drugih prispelih mladih ljudi, katerih idealizem zlorablja gotovi brezvestneži v samopašne svoje namezne, vzelo je brezpomembno nemško veselico, ki se je prav pod tistim imenom in v istem obsegu vršila tudi že lani in predlanskem, ne da se je kdo izpodtikal, da po vod nasilnega nastopa proti sodržavljanom nemške narodnosti v Celju. Peščici teh mladeničev uspelo je kljub obsežnim varnostnim ukrepom razbiti v neki kavarni šipe ter povzročiti približno 100 tisoč kron škode.

Po ustavi zajamčena je vsake-mu našemu državljanu ne glede na narodnost in vero varnost življenja in imetja. Včerajšnje početje v Celju naperjeno je bilo torej proti temeljni določbi ustave in je zločin nad državo. Zločin nad državo je pa tudi zato, ker morejo taki dogodki roditi našim srcem neizmerne gorja ter izpodkopavati jako občutno naš ugled in v posledici tega tudi kredit naše države.

Rojaki! Deloval sem za ujedinjenje Srbov, Hrvatov in Slovencev in za sedanjo državo tega ime na že takrat, ko je to pomenilo nositi svojo glavo na trg. Ničesar si torej iskreneje ne želim, ko da gre ta naša država s sodelovanjem vseh svojih sodržavljanov, ugledna in spoštovana po vsem svetu, v mirnem razvoju svoji lepi bodočnosti nasproti. Kar najresneje torej svarim pred ponavljanjem podobnih dogodkov. Ako bi te moje besede ne zalegle, pa izjavljam, da mi je ostalo dovolj trdne volje in energije, nastopiti z vso brezobzirnostjo in strogostjo proti rušilecem javnega reda in miru, ki morata biti in ostati temelj naše države.

V Ljubljani, dne 2. febr. 1923.

Pokrajinski namestnik:
Ivan Hribar.

Smatramo, da je k tej uradni izjavi g. Hribarja vsak komentar odveč!

Vara se gospod Hribar.

Razmišljal sem in sam sebe vprašal:

Kje sem že čul besede: »ostalo mi je dovolj trdne volje in energije nastopiti z vso brezobzirnostjo in strogostjo, da vas uničim!«

Aha! To so besede grofa Tisze, katere je izrekel v Sarajevu delegatom vseh narodnih strank Bosne in Hercegovine kratko pred razpadom Habsburške monarhije.

Kdo bi si mislil, da se bodo štiri leta po svečanem razsulu Avstrije iste te besede ponovile.

Tisza je izginil, a mi smo ostali! Prevaril ga je račun, a mi smo sigurni, da se bode prevaril tudi g. Hribar.

Страначко „уверење“ г. Хрибаря.

На размишљање водству Н.Р.С.

Никад нам није било јасно којој баш страни припада г. Иван Хрибар. Он је више пута приватно и јавно изјављивао, да не припада никојој партији. Разуме се, као човек без искреног и дубљег уверења, он је — ловио у мутном.

У Београду је био непознат; непознат је био његов „рад“, непозната његова прошлост, непознат као приватан човек, у опште Београд га није познавао. У њему су гледали „брата Словенца“ и ништа друго. За тај „успех“ он може да захвали својим доиста углаченим формама и комплиментима.

Чим су у Београду дознали то је тај господин, како је рапрезентовану нашу државу на страни, како је иза тога чак и Круну компромитовао, како је упултен у многе афере и афере, онда му је „слава“, успркос комплимената и свилених министарског бело-зеленог паса, нагло пала. Београд је г. Хрибар почео да познава, а ми ћемо настојати да га тамо још боље упознамо, па се надамо да му тамо неће бити места.

Господин Хрибар је с својим понашањем компромитовао више пута Државу, Владу, Круну и целу Нацију, па је сада компромитовао и радикалну партију; партију с којом ми стојимо једнако као са свим осталим државотворним партијама и чијих чланова ми имамо у својим првим врстама.

Ми тачно незнамо да ли г. Хрибар припада радикалној партији или не, али је јасно (из разумљивих разлога онога који жели, да се држи власти па макар од министра постао велики жупан), да се он настоји увући у радикалну партију.

Надамо се, кад се радикали, против чијег ширења у Словенији ми немамо ништа, мало боље информишу то је тај господин и како, и помоћу кога, оп жели да шири радикалну партију у Словенији, да ће га остранили из своје партије и да ће се тако ослободити једног човека, који руши њен углед и којему нема места у никојој озбиљној партији.

Изразујући ову наду ми нећемо да се мешамо у интерне ствари радикалне партије, јер стојимо повише свих партија, али нас боли, кад видимо, да једна народна странка наседа људима, који компромитују целу нашу Нацију.

„Орјуна“.

Ljubljanska kronika.

Z univerze. Na poziv g. Hribarja je izdal rektor našega vseučilišča opozorilo akademikom, da naj se ne udeležujejo akcij »Orjuna«, sicer bi bil prisiljen postopati proti njim s sredstvi, ki jih v to predpisuje disciplinarni red vseučilišča. Čudno se nam zdi, da je vrhovna oblast avtonomne univerze na razpolago g. Hribarju, še bolj čudno pa se nam zdi, kdo je sestavil omenjeni red, ki naj bi akademikom branil udeleževati se javnega društvenega življenja.

Orjuna — »Slovenec«: Hm! Hmmm! — Hmmmm!

Iz uredništva. Priredili smo posebno izdajo lista, da v pravi luči pokažemo javnosti nečuvno postopanje g. pokrajinskega namestnika v zadevi, ki se tiče naše narodne časti.

Razširjenje lista. V sled obilice gradiva, ki nam dohaja dan na dan od naših organizacij in somišljenikov, smo se odločili izdajati naš list v povečanem formatu, da tako zadovoljimo splošni želji naših naročnikov.

Naročnike prosimo, da nam vse nedostanke takoj javijo. Izgleda, da se nam pri pošti dela težkoče. Ko bomo imeli dovolj materiala zbranega, udarimo na pristojnem mestu.

Afera Hribar-Windischgrätz-Ristić.

V poslednji številki »Orjuna« prinesli smo kratko notico, da je bilo kazensko postopanje zoper našega prvoboritelja g. Atanasija Ristića v zadevi pregreška po § 104 s. k. z. na predlog državnega pravdnštva, ker ni bilo vzroka, da se ga sodno preganja ustavljeno.

Gre za zadevo »Otvorenog pisma g. namestniku Ivanu Hribaru«, ki je bilo priobčeno meseca aprila 1922 skoraj v vseh ljubljanskih dnevnikih.

V pismu, ki predstavlja unicum svoje vrste, bilo je nagromadeno toliko očitanih in inkriminacij, da je vsakdo, kdor kolčkaj pozna upravo in principe, kateri morajo biti vsakemu najnižjemu uradniku sveti, moral pomišljati, da bo gospod namestnik, če je samo ena desetina očitanih resnična, takoj podal ostavko na svojo službo še predno ga višja oblast odstavi — ali pa da bo nečuvno drznega komito Ristića vendar enkrat hdič vzel, če je samo ena desetina očitanih zlagana.

Medtem se ni zgodilo ne eno — ne drugo. Namestnik Hribar ima debelejšo kožo, kakor si jo je predstavljal Ristić, ki je bil prepričan, da je dospel v kraje, kjer vlada zakon in poštna uprava, ter je vsaka uradna zloraba izključena. Bridko se je motil in ž njim vsa slovenska javnost, ki je doživela pod režimom svojega lastnega sina in lažiprva več razočaranji, kakor kedaj poprej pod bičem nenakanih gospodov na Bleiweisovi cesi. Danes, po gorkih izkušnjah, odprli so se oči g. Ristića in pošteno racionalno mislečim ljudem — zato so vsi morali doživeti največjo racionalno sramoto, da najvišji uradnik v zemlji, domač sin te zemlje sklepa pakete z nepomirljivim sovražnikom našega naroda in da štiti istega sovraga z bajoneti naše narodne armade proti onim, ki imajo še dovolj narodnega ponosa v sebi, da tudi dejanski protestirajo proti temu — blaznemu početju.

Namen »odprtega pisma« g. Ristića je bil, da izzove proces, ki bi razkrinkal g. namestnika in pokazal javnosti, da g. namestnik zasleduje čisto druge cilje in da mu je skrb za upravo zemlje deseta briga. Očitki so tako težki, da je apsolutno moralo priti do najostrejših obrambe in obsodbe — če bi se drž. pravdnštvo ne bilo prepričalo, da so isti resnični in ustavilo preganjanje, ker je obsodba izključena.

Namenjeni smo, da javnosti prikažemo zaporedoma v nekoliko številkah našega lista to, kar ni bilo mogoče doseči s procesom — in prepuščamo njij sod o upravni moralni g. namestnika in o upravičenosti očitanih.

Meseca julija 1921. leta, par mesecev po izpraznitvi logaškega okraja po Italijanih, morala je agrarna oblast prevzeti veleposestvo Windischgrätz v Planini pod državno upravo. Imenovan je bil za drž. upravitelja g. A. Ristić. Njegova uprava je bila v vsakem pogledu uzorna, kar mu je priznal sam lastnik Windischgrätz in tudi dr. Vodopivec v svojem referatu. Ker pa ni bila drž. uprava postavljena zgolj iz gospodarskih, marveč tudi iz državno-političnih razlogov, deloval je g. Ristić tudi v tem smislu in je strogo nadzoroval početje Windischgrätzov. O potrebi tega nadzorovanja bi je prepričan tudi g. namestnik Hribar, ki je na podlagi uradnih preiskav prišel do prepričanja, da je potrebno na famulijo Windischgrätz posebno paziti in jo zasledovati. Zato je tudi on napravil svojo dolžnost, ter z dopisom na agrarno direkcijo z dne 6. decembra 1921 št. 1849/IV. naznanil, da je v državnem interesu, da se sekvester nad Hugo Windischgrätzovim posestvom v Planini pod nobenim pogojem ne ukine. Direkcija naj blagovoli o tem mojem (Hribarjevem) stališču izvesti tudi ministarstvo za agrarno reformo, ker je smatrali Hugona Windischgrätz za najizrazitejšega nasprotnika naše države.

Naglašamo, da je to bilo mnenje g. namestnika še meseca decembra 1921. Meseca januarja ali februarja je obiskal Windischgrätz osebno g. Hribarja in mu — baje — razložil samo nekatere pritožbe proti Ristiću kot upravitelju. Tako se je reklo. — Sam Bog vedi, ali je Windischgrätzu bilo znano mnenje g. Hribarja o njem? Čudno je le to, da je od tega momenta — po enem edinem obisku postal g. Hribar najzve-

stejši zaščitnik Windischgrätz — postal je »päpstlicher als Papst«. Namesto da bi podučil Windischgrätz, da zadeva ne spada pred njegov forum in ga napolni na edino pravo pot, t. j. na agrarno reformo, (pri kateri se Windischgrätz ni sploh nikoli pritoževal) poslal je, brez obvestila agr. reforme, svojega uradnika, da preišče zadevo. — To je prvo kršenje pravičnega uradnega poslovanja. Dr. Vodopivec je podnesel referat o uspehu preiskave. Na podlagi tega tendencioznega referata poročal je g. Hribar ministarstvu in tudi takoj osebno odpotoval v Beograd, da izposluje odstranitev Ristića. Uspeh je bil popoln in Ristić je bil brez utemeljitve — z enostavnim fernanom odpuščem. Dr. Vodopivec je poizvedoval dne 1. in 3. marca, Hribar se je podal v Beograd dne 11. marca in Ristić je bil odpuščem dne 20. marca 1922. Navajamo te datume, da se vidi, ali bi tudi najspretnější advokat mogel v tako kratkem času (če pomislimo na princip naše uprave »ima vremena«) izposlovati tako sijajen uspeh, posebno z ozirom na to, da so gospodom pri centrali morala biti še popolnoma sveža Hribarjeva poročila o »najizrazitejših« nasprotnikih naše države. Hribarjevo obnašanje v tej zadevi je bilo tako pristransko in se mu je tako mudilo, da je Ristić bil prisiljen poseči za skrajnim sredstvom — in ožigosati ga pred javnostjo.

Kako so očitki »odprtega pisma« gorostasni, naj nam služijo sledeči primeri iz tega pisma:

Očita mu, da je prelomil besedo, ki jo je dal publiki ob svojem prihodu na postaji in v progasu (!), da bo gledal na čistost uprave, da bo štiti zakon, korektno uradovanje in nacionalno-državno koristi. Očita mu, da je samo vsled enega obiska Windischgrätz čez noč spremenil svoje mnenje in prepričanje in se ni oziral na vse službene podatke in prijave. V pismu pravi, da je zlorabljal svoj visoki položaj in izigral interese agrarne reforme in naše države. O referatu dr. Vodopivca pravi, da je subjektiven, tendenciozen in direktno namenoma lažljiv. G. Hribar naziva v svojem referatu na Ministrstvo vse ukrepe drž. oblasti, vse korake in odredbe proti Windischgrätzu enostavno »sekatu-rama« pozablja, da je on sam daljal ukaze, da se strogo izjva zakon proti Windischgrätzu. Vi sami — pravi pismo — kot kraljev namestnik in glavni zaščitnik zakonov, nazivate izvajanje zakona »sekatu-rama«. In zakaj vse to? Samo zaradi nakupa vile na Bledu, zaradi katere je izigral državni interes in se tako ponižal, da je osebno in po svojih somišljenikih — posebno po dr. Lukanu — beračil in izsiljeval denar pri nemških veleposestnikih. Očita mu ponovno izigravanje državnih interesov, metanja blata na ves sloven. rod itd. Z eno besedo — pismo je edinstven eksemplar svoje vrste in bi si ne mogli zamišljati nobenega predpotopnega debelokožca, ki bi mogel pri takih napadih ostati zdrav in na nogah, če bi udarci sedeli. — In vendar je Hribar ostal — če ravno so udarci sedeli. Očitki so od a do z resnični — in samo državno pravdnštvo je smatralo, da je proces nemogoč, ker je izključena obsodba Ristića!

In ta mož še vedno sedi na svojem prestolu in ima drzno čelo pretiti z najhujšim zasledovanjem istih ljudi, ki so mu javno in pred najvišjim forumom dokazali, da izrablja svojo pozicijo, da ne drži danih obljub, da zapostavlja in izigra državne interese! Še več! Ta mož gre še naprej, sklepa pakete z Nemci, vrača jim njih trdnjave v srcu Slovenije — podpira z oboroženo silo države najzagrizenije njene nasprotnike. In še ima drzno čelo urbi et orbi proglašati, kako on štiti državne interese in kako bo uporabil skrajna sredstva, da zatre odpor. Ne, gospod Hribar, ne bo šlo. Bili so tirani drugih sposobnosti in večjega kalibra od Vas — in vendar jih je vihar narodne zavesti, volje in ponosa odpihal.

Naš cilj je jasen in mi gremo do njega brez ovinkov in naravno. Če naletimo na odpor — se bomo borili. Če eden pade — stopita dva v njegove stope. Ne poznamo strahu, ne poznamo žrtve — ne poznamo nagrad ne odlikovanj — smo nacionalni idealisti — lahko pa postanemo tudi nacionalni obupneži.

Naš pokret.

Vsem članom in somišljenikom. Sistematično se množijo inscenirani incidenti na račun naše organizacije. Opozorjeni smo, da pri vsakem kravalu različni elementi krivdo zvrčajo na Orjuna, da bi jej ubili tak ugled. Mi take pretepe in prepire po gostilnah in kavarinah v pijanem stanju najostreje obsojamo. Dali smo v to svrhu svojim članom stroga navodila. Pozivljamo pa obenem vse naše člane in somišljenike, da nam javijo vsak izgrede po možnosti z imenom dotičnega izzivača in pretepača, proti kateremu bomo brez pardona postopali. Dogode se pa tudi slučaj, da je izzivač naš nasprotnik. Tako je pri lovskega plesu komunistični poslanec Fabjančič v pozni uri pahnil našega člana. Ko se je še s tem hvalil, je dobil zaslužen plačilo v obliki klofut. Po naših informacijah pa je laž, da bi bili naši člani tega izzivača ali sploh kogarkoli drugega ranili z nožem. — Drugi slučaj. V kavarni »Zvezda« se je neki g. Rogel nespodobno vedel napram ugledni dami. Dobil je zato klofut in takoj je občinstvo bilo mišljenja, da je ta mož »Orjuna«. Mi smo ugotovili, da to ni resnica, pač pa je omenjeni gospod po informacijah komunist. ltd. Mi bomo posamezne slučaje objavljali in prosimo občinstvo, da nam pomaga pri tem delu, ker nam je največ na tem ležeče, da ohranimo našo organizacijo tako, kakor je zamišljena, to je organizacijo idealistov. Ugotavljamo, da do danes še nismo dobili niti jedne oficijelne pritožbe glede naših članov. Pozivljamo vsakogar, komur bi se zgodila krivica, da nam jo stvarno z imenom javi in mi bomo ugotovili krivdo ter krivca kaznovali.

Oblastni odbor Orjuna.

Kranj. Ustanovni občni zbor mestne organizacije Orjuna bode v četrtek dne 15. t. m. — Pripravljani odbor.

Razne vesti.

Naša himna. Naš vzvišeni pokret je že dolgo potreboval himne, ki bi oduševljala nacionaliste in ponosla naše ideje v najširše sloje naroda. Srečni smo, da moremo iaviti našim prijateljem, da je sedaj tudi ta nedostatek odpravljen. Odlični naš pesnik Korolija, predsednik »Orjuna« v Splitu, je te dni dovršil pesem »Nacionalistični klic«, ki se odlikuje po smelem poletu misli in čuvstva ter po blestečem slogu in jeziku, ki sta lastna Koroliji kot priznanemu književniku. Pesem je bila odposlana nekemu znanemu skladatelju, da jo uglasbi. Kmalu bo tedaj od Triglava pa do Bitolje odmevala himna »Orjuna«.

Orjunaški kroj. Ker se je v naših vrstah že občutno pokazala potreba posebnega kroja, je dal direktorij izdelati načrt in en primerk kroja in ga bo te dni poslal v odobritev ministarstvu notranjih del. Kroj je enostaven, ličen in resen: iz temnomodrega sukna z rdečim zmajem na levem rokavu. Nositi ga bodo smeli samo tisti, ki jih direktorij na predlog oblastnih odborov v to pooblasti. Naglašamo, da nihče ne sme kroja javno nositi, dokler ni izdana odobritev ministarstva. Po prejemu te bomo v našem listu podrobno opisali kroj, ki bo enoten za celo organizacijo.

Požar Windischgrätzovega gospodarskega poslopja v Planini pri Rakeku. Ker »Slovenec« namiguje, da so povzročili požar naši člani, smo zadevo raziskovali in ugotovili sledeče: V hlevu je bila velika množina sena. Vsakomur je znano, da vlada letos strašno pomanjkanje krme, kar pa Windischgrätz ni motilo, da ne bi prodajal svojega sena drugam. V sled tozadevnih pritožb je dobil od pokrajinske uprave nalog, da mora najprej zadovoljiti po običajni ceni domačine in šele potem spekulirati izven občine. Ta nalog je bil izdan malo pred požarom. Dne 26. jan. je bil g. dr. Hugo Windischgrätz v Planini, dne 27. jan. se je odpeljal, ko je poprej še na neobičajen način naprosil upravo, da sme uporabiti svoje lastne konje in dne 28. jan. je zgorelo gospodarsko poslopje. Vprašamo torej, kak interes naj bi imeli naši člani pri tem požaru? Ugotavljamo tudi, da je že pri lanskem požaru ves sum letel na Windischgrätzove ljudi in smo pripravljeni tudi to dokazati.